

Ypakoi 4. hlasu v ruskej a ruténskej tradícii

Rekonštrukcia melódie

Ypakoi patril pôvodne k slávnostným a mimoriadne melizmatickým piesňam, a to napriek krátkosti textu. Najstaršie záznamy melódie pre ypakoi sú v ruských kondakároch, ktorých notáciu nevieme zatiaľ dešifrovať. Musíme sa preto obmedziť len na konštatovanie, že tieto melódie existovali a boli pomerne obširne.

V rukopisoch so *znamenu* notáciou sa melódie pre ypakoi objavujú až v 17. storočí, ide teda o relatívne novšiu tvorbu, ktorá asi nemá s pôvodnými kondakárnymi nápevmi nič spoločné. Tieto nápevy zapísané neumovou notáciou nie sú veľmi časté, nájdeme ich len v pomerne malej časti rukopisov, pričom jednotlivé varianty sa od seba takmer nelíšia.

Do ruténskeho prostredia melódie pre ypakoi takmer vôbec neprenikli; v súbore irmologionov, ktoré registruje Jasinovskij, iba jediný rukopis – žiaľ nám nedostupný – obsahuje nápevy pre ypakoi 8 hlasov. Preto ich budeme rekonštruovať podľa dostupných ruských neumových rukopisov 17. storočia z Trojicko-Sergijevskej Lavry.¹ Neumové konfigurácie zodpovedajúce jednotlivým kólam budeme prekladať do kyjevskej notácie rovnakým spôsobom, ako sa prekladali v 16-17. storočí irmosy a *naslávne* stichiry.

¹ S429, 430, 433, 445.

Υρακοί 4. hlasu

Štruktúru textu nevidno na prvý pohľad. Až podrobnejšia analýza odkryje jednotlivé rytmické paralelizmy, podľa ktorých možno deliť text na kóla.

Súčasný grécky text:

Τά τῆς σῆς παρα- δόξου Εγέρσεως, 11 προδραμούσαι αι
 Μυ-ρο-φόροι, 9
 τοῖς Α-ποστολῶν εκήρυκτον, 9 Χριστέ, ὁ - - τι α- νέστης ὡς Θεός, 10
 παρέχων τῷ κόσμῳ τό μέ- γα ἔ- - λος. 12

Csl. text v lavrskom kondakári (12. stor.):²

ΠΡΟΙΕΜΧ ΠΡΕΣΛΑΒΗΝΟΜΟΥ ΒΥΣΤΠΑΗΗΘ ΠΡΕΔΥΠΕΙΣΥΣΙΑ ΜΙΘΡΟΝΟΗΙΑ
 ΑΠΟΣΤΟΛΟΜΥΣ ΠΡΟΠΟΒΓΕΔΑΧΟΥ ΧΡΗΣΤΙΕ ΗΙΚΟ ΒΥΣΙΣΥΡΣΕ ΗΙΚΟ ΒΟΓΥ
 ΠΟΔΑ ΒΕΛΗΘ ΜΗΛΟΣΤΥ.

Cirkevnoslovanský text zo 17. storočia má trochu odlišné poradie slov v 2. riadku, dané pravdepodobne obtiažnosťou pôvodného delenia na kóla. Neumový zápis melódie uvádzame v kritickom výbere s prepisom do kyjevskej notácie v duchu prekladov RI.

Η ΞΕ ΤΒΘ Ε ΓΟ ΠΡΕ ΣΛΑ ΒΕ ΗΑ ΓΟ ΒΟ ΣΤΑ ΗΙ Α ΠΡΕΔΗ ΤΕ ΚΟ ΨΗ ΜΗ ΘΟ ΗΟ ΣΗΙΑ
 Α ΠΟ ΣΤΟ ΛΟ ΜΥ ΒΛΑ ΓΟ ΒΥΣΤ ΒΟ ΒΑ ΧΥ ΗΑ ΚΟ ΒΟ ΣΚΡΕ ΣΕ ΧΘΗ ΣΤΟ ΣΥ ΗΑ ΚΟ ΒΟ ΓΥ
 ΠΟ ΔΑ Α ΜΗ ΘΟ ΒΗ ΒΕ ΑΙ Η Ο ΜΗ ΛΟ ΣΤΥ.

² S023, str. 93-94.

